

Specifika správního uvážení v oblasti správního trestání

Mgr. František Halml

6. 5. 2021

Osnova přednášky

- Správní uvážení
- Určení druhu a výměry správního trestu
- Přiměřenost správního trestu
- Moderační právo soudu

Správní uvážení

- Institut správního práva, nemá vlastní legální definici
- *„Správní uvážení, resp. volné uvážení správního orgánu lze charakterizovat tak, že jde o zákonem založenou volnost tohoto orgánu zvolit při řešení konkrétního případu jedno z více právně možných rozhodnutí, přičemž volná úvaha může být založena pouze zákonem, resp. z něho vyvozenou právní normou.“*
- Uložení správního trestu jako výsledek správního uvážení
- Druhy správních trestů (5), jejich výměra
- Správní uvážení *„ ... přichází v úvahu tehdy, jestliže s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný nutný právní následek“*

Správní uvážení

- Konstrukce norem musí umožnit užití správního uvážení
- Prostor pro správní uvážení (volba druhu trestu, výměry trestu)
- Nelze vybočit ze zákonných mezí, úvaha v mezích zákona
- Právní jistota, zásada legitimního očekávání
- Umožňuje zvolit trest nejpřílehavější = zásada individualizace trestu, přiměřenosti trestu
- Odůvodnění rozhodnutí při využití správního uvážení

Určení druhu a výměry správního trestu

- Zákonné korektivy, kritéria (hlediska) pro ukládání trestu
- Vliv na individualizaci trestu, přiměřenost, ...
- Zásada zákonnosti (legality)
- Ust. § 37 PřesZ: demonstrativní výčet hledisek
 - Povaha a závažnost přestupku
 - Polehčující a přitěžující okolnosti
 - Osobní poměry pachatele přestupku
 - Mimořádné snížení výměry pokuty

Povaha a závažnost přestupku

- Povaha přestupku: zákonné znaky skutkové podstaty
- (objekt, objektivní stránka, subjektivní stránka)

- Závažnost přestupku: míra naplnění znaků skutkové podstaty
- Druh a význam chráněného zájmu, význam a rozsah následku přestupku, způsob spáchání přestupku, okolnosti spáchání přestupku, ...

Polehčující a přitěžující okolnosti

- Vliv na společenskou škodlivost přestupku
- Okolnosti sloužící pro přesnější určení výměry správního trestu
- Zásada zákazu dvojího přičítání téhož
- Demonstrativní výčet
- Ust. § 39 a 40 PřesZ

Osobní poměry pachatele přestupku

- Rodinné a majetkové poměry pachatele včetně jeho osobnosti
- Osobní vlastnosti pachatele, věk
- Osobní poměry: zdravotní stav, majetkové poměry, příjem, společenské postavení atd.
- Nemajetnost vs. likvidační charakter pokuty dle Ústavního soudu
- Zjišťování majetkových poměrů

Přiměřený správní trest

- **Zásada přiměřenosti** „ ... zajišťuje úměrnost sankce správnímu deliktu a osobě jeho pachatele. *Správní orgán je povinen co nejpřesněji zohlednit zvláštnosti konkrétního případu (závažnost deliktu, poměry pachatele či možnosti jeho nápravy, aj.). Jedině přiměřená sankce může být považována za spravedlivou a dostát požadavku rovnosti. Jak již bylo zmíněno výše, přiměřenost sankce je současně předpokladem pro zajištění efektivního represivního působení na pachatele i efektivního preventivního působení na pachatele i společnost. “*
- Princip přiměřenosti jako rámec pro správní orgány při stanovení druhu a výměry správních trestů
- Vhodný druh trestu, přiměřená výměra trestu
- Odraz společenské škodlivosti deliktního jednání pachatele
- Nepřiměřený trest a jeho nežádoucí důsledky

Mimořádné snížení výměry pokuty

- Možnost správního orgánu uložit pokutu v částce nižší, než je zákonem stanovená dolní hranice sazby pokuty, pokud by i uložení pokuty v zákonem vymezeném rámci byla pro pachatele vzhledem k jeho poměrům nepřiměřeně přísná
- Poslední možnost, jak předejít likvidačnímu charakteru pokuty
- Podmínka: skutková podstata přestupku obsahuje dolní hranici sazby pokuty – uložení alespoň ve výši 20 % spodní hranice
- V opačném případě lze uložit pokutu ještě nižší na základě institutu správního uvážení

Obrana proti nepřiměřenému správnímu trestu

- V rámci veřejné správy: odvolání, odpor
- V rámci správního soudnictví: žaloba proti rozhodnutí správního orgánu + moderační právo soudu

Moderační právo soudu

➤ Ust. § 65 odst. 3 + § 78 odst. 2 SŘS

➤ Podmínky pro jeho aplikaci:

➤ „1) jde o rozhodnutí podle § 65 odst. 1 SŘS, a to ve 2) věcech správního trestání, 3) jímž se za správní delikt žalobci ukládá trest, 4) který je ve zjevně nepřiměřené výši, 5) vůči čemuž žalobce brojí žalobou, 6) ve které žalobce výslovně navrhne využití moderačního práva, přičemž taková žaloba musí být 7) věcně projednatelná a současně 8) je nedůvodná. Pro využití moderačního práva 9) soud musí být s to vyjít ze skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, který ale lze dokazováním soudu, nikoliv však v zásadních směrech, doplnit. Tyto podmínky musí být splněny současně.“

➤ Kasační vs. apelační princip

➤ Nejsou důvody pro zrušení správního rozhodnutí, trest je však ve zjevně nepřiměřené výši

Moderační právo soudu

- Zamítnutí žaloby jako nedůvodné, zrušení výroku o správním trestu a nahrazení uvážení správního orgánu vlastním uvážením
- Cíl: dosažení spravedlivého trestu
- Nutnost uložení pokuty ve **zjevně** nepřiměřené výši
- Pouze krajské soudy, Nejvyšší správní soud nemůže provést moderaci
- Nelze provést moderaci ex offo

A to je vše ...

Děkuji za pozornost!

Dotazy???

Kontakt: 420684@mail.muni.cz

PrF MU – katedra správní vědy a správního práva